

LÁ THƯ MỤC VỤ

Trong Blog Nguyễn Hưng Quốc trên trang nhà VOA Tiếng Việt, ông ghi lại câu tục ngữ truyền khẩu hiện thời về quy chế tuyển dụng nhân sự ở Việt Nam :

Thứ nhất hậu duệ

Thứ nhì quan hệ

Thứ ba tiền tệ

Thứ tư trí tuệ

Câu tục ngữ trên cho ta thấy trong việc chọn lựa nhân sự ở Việt Nam hiện nay, liên hệ gia đình là ưu tiên số một, còn tài năng hay trí tuệ thì được đặt ở vị trí cuối cùng. Vì thế, theo Nguyễn Hưng Quốc, ở Việt Nam hiện nay nhiều sinh viên hay bác sĩ tuy có bằng cấp từ nước ngoài về nhưng nếu không phải là “Con Cháu Các Cụ” hay không có quan hệ hoặc không có tiền đút lót thì sẽ khó mà tìm được việc làm. Chính vì vậy nhiều nhân tài không được trọng dụng, trong khi đó những người bất tài nhưng là hậu duệ của các quan, hay có quan hệ gia đình với họ, lại được nắm những vị trí then chốt trong chính quyền hay có địa vị cao trong xã hội.

Câu tục ngữ tân thời trên phản ánh não trạng lâu đời trong xã hội Việt Nam vì thực ra nó chỉ lặp lại câu ca dao cũ thời phong kiến “Con vua lại được làm vua, còn con sãi chùa lại quét lá đũa” với một lối diễn tả hiện đại thôi. Và não trạng này không chỉ có ở Việt Nam, mà nó cũng hiện diện trong tất cả các nước có chế độ độc tài toàn trị.

Não trạng “hậu duệ, quan hệ” này cũng là não trạng của người Dothái thời Chúa Giêsu. Đối với người Dothái thời đó, nước Thiên Chúa chỉ dành riêng cho họ, vì họ là dân của Ngài, còn tất cả dân ngoại đều bị loại ra ngoài. Tại sao người Dothái có não trạng này? Muốn hiểu họ chúng ta nghe nhà xã hội học John Pilch giải thích cho chúng ta ý niệm “người nhà và người ngoài” là ý niệm trung tâm trong cách nghĩ của người Dothái. Theo ông đối với người Dothái “*Người thuộc gia đình là người nhà, người không thuộc gia đình là người ngoài. Là người Dothái là người nhà, không phải Dothái, tức ngoại giáo, là người ngoài. Nhưng có cách để người ngoài trở thành người nhà đó là lập gia đình với người Dothái hay vào đạo Dothái. Cũng có một cách khác để trở thành người nhà của họ là ăn uống với họ*”. Điểm này giúp chúng ta hiểu rõ hơn dụ ngôn Chúa Giêsu dùng trong đoạn Phúc Âm tuần này. Trong dụ ngôn khi người chủ nhà nói “*Ta không biết các ngươi từ đâu tới*” thì những người muốn vào nhà đã nói “*Chúng tôi đã ăn uống trước mặt ngài*”, có nghĩa là họ cũng là người nhà vì đã đồng bàn với gia chủ.

Não trạng “hậu duệ, quan hệ” này cũng có nơi nhiều người Công Giáo vì theo họ ‘có đạo’ là đương nhiên là người nhà. Mà là người nhà thì dĩ nhiên sẽ được vào nhà Cha của mình. Nhưng Chúa Giêsu nói rõ cho họ biết rằng là người nhà không hẳn đã đương nhiên được vào nhà mà phải “*cố gắng vào qua cửa hẹp*”, nghĩa là phải phấn đấu liên li. Cuộc đời Kitô hữu có thể ví như người bơi xuôi ngược dòng nước, nếu ngưng chèo chống, thuyền đời sẽ trôi ngược trở lại. Hay cuộc đời Kitô hữu cũng có thể ví như một cuộc leo núi mà đỉnh núi không bao giờ tới được ở thế gian này. Người ta nói về hai người leo núi Everest bị chết dọc đường như sau “*Khi thấy họ lần cuối họ đang còn hăng hái leo lên đỉnh núi*”. Hay trên tấm mộ bia của một hướng dẫn viên leo núi Alpine có dòng chữ này “*Anh chết đang khi leo núi*”. Đời sống Kitô hữu cũng vậy, mãi là một cuộc leo lên dốc và tiến về phía trước.

Câu cuối của đoạn Phúc Âm tuần này nói cho chúng ta biết rằng trong nước Thiên Chúa sẽ có nhiều cái làm chúng ta ngạc nhiên. Có người ở thế gian nổi tiếng thì ở đời sau có thể sẽ là người vô danh tiểu tốt; hay những người bây giờ không được ai biết đến thì đời sau có thể họ lại là những ông hoàng bà chúa. Có một câu chuyện như sau:

*Xưa, có một bà sống trong cảnh phong lưu đài các và được người đời kính trọng. Khi chết bà đến cửa nhà trời, thì một thiên thần được gọi đến để dẫn bà về nơi ở mới. Khi họ đi qua một khu có những biệt thự sang trọng người đàn bà thăm nghĩ chắc mình sẽ được ở một trong các căn nhà này, nhưng không thấy thiên thần dừng bước mà lẳng lặng dẫn bà đi tiếp. Qua khỏi dãy phố chính họ đến vùng ngoại ô với những căn nhà được xây nhỏ hơn, rồi khi đến cuối dãy nơi có một căn nhà bé tí như một cái chòi, lúc đó thiên thần mới nói với bà “*Đây là nhà của bà*”. Bà ta liền kêu lên sùng sốt “*Cái gì! Nhà của tôi đấy hả? Không! tôi không thể ở đây được*”. Nhưng thiên thần trả lời: “*Xin lỗi bà, chúng tôi không thể xây to và đẹp hơn được vì những vật liệu bà gọi lên đây chỉ có thế thôi*”.*

Tóm lại, chỉ mang nhãn là người nhà không thôi chưa đủ, mà còn phải sống xứng đáng là người nhà của Thiên Chúa nữa. Có nghĩa là phải thực hành Lời Chúa, phải thực thi công bằng bác ái, phải xây nhà ở trên trời cho mình bằng những việc lành mỗi ngày ở dưới thế này. Hơn nữa, tiêu chuẩn của nước trời không phải là tiêu chuẩn của thế gian. Vì trong nước trời có thể những người trước hết sẽ nên sau hết, và những người sau hết sẽ trở nên trước hết.

Lm Nguyễn Mộng Huỳnh